

Nr 1316

Av herr Wachtmeister, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 79, angående stöd till idrotten.

I Kungl. Maj:ts proposition 79 till årets riksdag utvecklas en i väsentliga delar helt ny organisationsform för statens förhållande och stöd till idrotten liksom till friluftsliv, naturskydd och även till de frivilliga skytteorganisationerna m. fl.

Av dessa har idrotten hittills sorterat under handelsdepartementet medan skytterörelsen under många år såsom frivillig försvarsorganisation sorterat under och erhållit anslag under fjärde huvudtiteln. Den organisatoriska omläggningen och koncentrationen av dessa till både syfte och verksamhet mycket olikartade folkrörelser kan innebära en påfallande risk för att särarten hos dessa organisationer icke på samma sätt som hittills uppmärksammas och tillgodoses. Det synes därför nyttigt att understryka vikten av att särskilt de organisationer som nu för första gången hänförs till handelsdepartementet får möjlighet att med stöd av det departement till vilket de tidigare hört utveckla sina speciella synpunkter och värderingar. Detta gäller inte minst den frivilliga skytterörelsen. Som exempel må nämnas att i propositionen angiven statistik för Frivilliga skytterörelsen och Svenska pistol-skytteförbundet icke ger en riktig bild av dessa rörelsers omfattning.

Här skall också framhållas att i uttalandet beträffande skytteorganisationens anslagsbehov inlagts en i propositionen schematisk värdering som icke avspeglar den verkliga situationen. Det synes därför för den svenska skytterörelsen vara ett särskilt intresse att slutgiltiga beslut rörande anslagsfördelningen kvarligger hos Kungl. Maj:t och att anslagsmottagande organisationer både i sina anslagsäskanden och beträffande remitterade utlåtanden blir sidoordnade och jämställda.

I detta sammanhang bör också påpekas att den särskilda ungdomsverksamheten, som de senaste åren med betydande framgång bedrivits av skytteförbunden, erhållit ett för sin verksamhet oundgängligt statligt stöd via utbildningsdepartementet och skolöverstyrelsen, en organisationsform som skytterörelsen även fortsättningsvis är i stort behov av.

Beträffande olika mer eller mindre väsentliga detaljer i propositionen måste först vissa korrigeringar göras beträffande uppgifterna om skytterörelsens utveckling. I idrottsutredningens betänkande anges som en iakttagelse under senare år en nedåtgående trend i skyttesporten. Verkligheten ter sig som den motsatta. Skytterörelsen, som i detta fall måste anses vara

den mest pålitliga bedömaren, pekar på en uppåtgående trend, som främst blivit resultatet av den nyss påtalade under senare år intensifierade ungdomsverksamheten.

Skytterörelsen på uppgång

Vad först beträffar antalet lossade skott uppgick det inom frivilliga skytterörelsen för år 1967 till 36 milj., för 1968 till 38 milj., 1969 till 41 milj. Motsvarande för Svenska pistolskytteförbundet utgjorde resp. 10 milj., 12 milj., 15 milj. Dessa siffror talar klart ett helt annat språk än propositionens. Utgår man därefter från medlemsrekryteringen, för frivilliga skytterörelsens del angivet i antal aktiva skyttar under samma år, är detta för 1967 212 196, för 1968 216 984 och för 1969 219 690. Beträffande Svenska pistolskytteförbundet uppgår antalet medlemmar för samma år till resp. 50 618, 51 752 och 50 443. Båda dessa sifferserier visar att ingen grund finnes för idrottsutredningens och nu propositionens bedömning att trenden i skytterörelserna skulle vara nedåtgående. Trots hård konkurrens om ungdomen och icke minst en mycket kännbar prisstegring på de utensilier som behövs för utövande av skyttesporten, särskilt ammunition, registreras en obestridlig uppgång.

Vissa organisationsfrågor

I propositionen (s. 56) uttalade departementschefen som sin synpunkt att Kungl. Maj:t i fortsättningen inte bör utse ombud i styrelsen för Korpurationsidrottsförbundet eller någon annan utanför Riksidrottsförbundet stående organisation. Eftersom samtliga skytteorganisationer liksom skytteförbunden i varje län hittills haft och alltjämt har "Kungl. Maj:ts ombud", måste detta uttalande avse jämväl skyttet. En alldeles bestämd erfarenhet inom skytterörelsen är att denna organisationsform med Kungl. Maj:ts ombud på såväl den centrala som regionala nivån har varit en mycket värdefull tillgång på flera olika sätt.

Inte minst gäller detta kontakten mellan skytterörelserna och dess olika underorganisationer, å ena sidan den politiska och å den andra den allmänna utvecklingen inom en bred folkopinion. Denna kontakt är självfallet också en faktor för bästa möjliga hushållning och största sparsamhet med tilldelade anslagsmedel. Av dessa och även andra skäl skulle en ändring härvidlag kunna medföra en brytning av kontakten som skulle lända båda parter till skada. Jag måste med hänsyn härtill yrka att, oavsett de centrala ombud som Kungl. Maj:t kan finna lämpligt att insätta i riksidrottsstyrelsen, skytteorganisationerna måtte få behålla sina av Kungl. Maj:t utsedda ombud i såväl central som regional instans.

Som ytterligare ett skäl härför må anföras att eftersom under riksidrottsstyrelsen kommer att sortera inte mindre än ett 50-tal specialidrottsförbund överstiger det den mänskliga förmågan för de två ombuden i riks-

idrottsstyrelsen att hålla ständig och levande kontakt med även de nya organisationer som nu skall tillföras, däribland skytteorganisationerna. Såsom ovan påpekats har skytteorganisationerna sedan gammalt haft ställning såsom frivillig försvarsorganisation och i enlighet därmed sorterat under försvarsdepartementet. Jag vill i detta sammanhang understryka de i 1966 års värnpliktskommitté gjorda uttalandena om skyttets stora betydelse ur militär synpunkt. Det är också känt att skytteorganisationerna arbetar i intim samverkan med arméledningen. Detta samarbete talar också för att skytteorganisationerna även i fortsättningen får behålla sina av Kungl. Maj:t i försvarsdepartementet utsedda ombud.

I propositionen framför departementschefen som sin tanke att de utanför Riksidrottsförbundet stående organisationer som här skall tilldelas anslag bör göra egna medelsframställningar hos Kungl. Maj:t. Departementschefen anför vidare: "De bör emellertid ges in till riksidrottsstyrelsen som bör yttra sig över framställningarna och göra upp ett förslag till fördelning av det begärda totala anslaget. Med bifogande av de nämnda organisationernas framställningar översänder sedan riksidrottsstyrelsen sin framställning till Kungl. Maj:t. För att tillgodose de synpunkter, som bl. a. Korporationsidrottsförbundet framfört, bör Kungl. Maj:t fastställa de statsbidrag, som skall tillfalla utanför Riksidrottsförbundet stående idrottsorganisationer."

Det av departementschefen här gjorda avsteget från utredningsförslaget — att riksidrottsstyrelsen icke skall fördela statsbidrag till utomstående organisationer — finner jag helt riktigt.

Emellertid synes det principiellt oriktigt och olämpligt att en av bidragsmottagande parter skall yttra sig över utomstående organisationers bidragsframställningar. Om yttrandet då innebär en nedprutning av dessa utomstående organisationers framställning måste detta framstå såsom beroende på att riksidrottsstyrelsen omöjligt kan äga kännedom om de behov som varit avgörande för anslagsframställningen. Jag anser att dispositionen i stort av de medel som avser stöd till olika riksorganisationer varken bör avgöras eller bedömas av en annan bidragsmottagande organisation utan bör avgöras på departementsnivå och av Kungl. Maj:t.

Ungdomsorganisationens centrala verksamhet

Beträffande bidrag till ungdomsorganisationens centrala verksamhet uttalar propositionen (s. 52) att den del av åttonde huvudtitelns anslag som anvisas till Skid- och friluftsförbundet och Ridförbundets ungdomsnämnd i stället skall utgå från reservationsanslaget Stöd till idrotten.

Jämväl Frivilliga skytterörelsens ungdomsorganisation åtnjuter bidrag från skolöverstyrelsen, vilket har till följd att landstingen anser sig ha formell grund att lämna stöd till de regionala skytteförbundens ungdomsorganisationer.

Skulle bidraget från skolöverstyrelsen icke längre utgå föreligger risk att

landstingen drar in sina bidrag till de regionala skytteungdomsorganisationerna. Frivilliga skytterörelsens ungdomsorganisation bör såsom varande en frivillig försvarsorganisation i likhet med Lottornas och Blå stjärnans ungdomsorganisationer jämväl i fortsättningen erhålla bidrag från skolöverstyrelsen.

Sammanfattning

På grund av den hastiga utveckling och omvälvning som pågår inom hela vårt samhällsliv befinner sig även skytteorganisationerna för närvarande i ett labilt och ömtåligt läge. Det synes därför betydelsefullt att de organisationsförändringar som ansetts påkallade och nu skall genomföras sker med sådan försiktighet och hänsyn att de inte verkar menligt eller rent av undergrävande på skyttets organisationer och medlemmar.

Jag tror att de ändringar i propositionen som föreslagits i denna motion svarar mot ett aktuellt behov bland organisationernas både ledningar och medlemskadrer.

Med hänvisning till vad som här anförts hemställes,

att vid skytterörelsens organisatoriska överförande till handelsdepartementet och därvid tionde huvudtiteln beaktas att skytterörelsen har varit, är och torde förbli en frivillig försvarsorganisation och därför måste bevara sin breda förankring i vårt samhällsliv, vilket även bör avspeglas vid anslagsgivningen i framtiden,

att som hittills chefen för försvarsdepartementet utser Kungl. Maj:ts ombud i Skytteförbundens överstyrelse och Svenska pistolskytteförbundet,

att Skytteförbundens överstyrelse och Svenska pistolskytteförbundet skall inge sina anslagsäskanden direkt till Kungl. Maj:t,

att Frivilliga skytterörelsens ungdomsorganisation jämväl i fortsättningen erhåller bidrag från skolöverstyrelsen.

Stockholm den 14 april 1970

Hans Wachtmeister (m)